

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Narocnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.

— List in oglasi se plačujejo naprej. —

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Vinska pokušnja.

Vinska pokušnja, ki jo je dne 6. in 7. t. m. priredila kmetijska podružnica novomeška v Kandiji, je vspela prav povoljno.

Vina so poslali v obilnem številu gospodarji iz novomeškega okraja, zlasti iz sosednje vinorodne občine Št. Peter, (Trška gora, Grčevje), iz domače občine kandijske, iz Straže itd.

Iz krškega glavarstva je bilo največ vina iz občine svetokriške, kostanjeviške, krške (Drenovci, Sv. Duh itd.) in iz Št. Janža.

Iz Bele krajine so bile zastopane najbolj semiške gorice, Ručetna gora, Stražni vrh, celo iz daljne Vinice je dospela dobra pokušnja. Zelo malo je bila zastopana Metlika. Bilo je tu le nekaj vin od posestnikov iz Božakovega in iz Žumberka in eno vino iz občine Suhor. To je obžalovati, zlasti iz vzroka, ker so se ravno za metliška vina zanimali kupci iz kočevskih občin, ki so potem nakupili precej semiškega vina.

Skupaj se je vdeležilo s svojimi vini pokušnje 100 gospodarjev, ki so poslali okoli 150 vrst vina. Množina na prodaj ponujenega vina je znašala kakih 3000 hl.

Med obiskovalci so se v nedeljo vdeležili pokušnje nekateri veliki vinski trgovci, tako gg.: Zajc iz Šiške, Mejač iz Komende, Omahen iz Višnje gore, poslovodja dež. vinarske zadruga g. Cotič in drugi.

V ponedeljek je posetilo pokušnjo več gostilničarjev iz mesta in okolice, dalje iz Št. Ruperta, iz kočevskega in ribniškega okraja in mnogo drugih.

Pokušnjo so s svojim obiskom počastili pa tudi številni tuji in domači gostje, tako iz Ljubljane gg. dež. odbornik dr. Pegan s gospo soprogo, državni poslanec prof. Jarc, iz Novega mesta gospod vladni svetnik baron Rechbach, mil. g. prošt dr. Elbert in mnogo drugih gospodov, zlasti iz profesorskih in uradniških krogov, iz Kandije gg. dvorni svetnik Fr. pl. Šuklje in gg. deželna poslanca: župan Zurec in ing. Milan pl. Šuklje.

Vina se je pri pokušnji sami in na podlagi tukaj pričeti pogajanj prodalo okoli 400 hl po ceni 32 K do 44 K.

Dosti kupčije se pa ni moglo zaključiti, ker ni bilo gospodarjev navzočih, pač pa so si kupci notirali njim ugajajoča vina in naslove producentov-vinogradnikov, kar bo gotovo še dalo povod k marsikateri vinski kupčiji pred in po praznikih.

Vinski kupci so se pritoževali, da so mnoge nastavljene cene pretirane. V drugih krajih (v Istri in Vipavi) so pri najmanj enaki kvaliteti cene dosti nižje, kar daje zlasti velikim vinskim trgovcem povod, da se po vino obračajo v te kraje. Brez dvoma bo treba, da se tem cenam tudi na Dolenjskem prilagodimo, če hočemo, da nam vino ne zastaja.

Sicer pa se je navzoče vinske trgovce opozorilo, da nastavljene vinske cene niso zadnje in da se da pri dobri volji prodajalca in kupca gotovo doseči sporazumljenje na podlagi primerno znižane cene.

Med razstavljenimi vini so glede dobrote nadkrižovala vse druge nekatera kvalitetna vina iz novomeške okolice, zlasti izborna stara in nova trškogorska in prežeška vina graščakinje gospe pl. Langer

iz Bršlina, ki je nekaj vina prodala celo po 80 v liter, dalje vino deželne kmet. šole na Grmu, g. pl. Fichtenau in dr.

Ta lepi uspeh pri sortnih vinih nam kaže čedalje bolj pravo pot, po kateri moramo za naprej na Dolenjskem hoditi. Vpričo naših slabih klimatičnih razmer nam kaže posebno, da smo glede sort, ki jih v vinogradu sadimo, bolj izbirični. Proč s poznimi in kislimi sortami kot je lipna, zelenika, belina in dr. in poprimimo se vrst, ki pri dobri rodovitnosti vsako leto dobro dozore in dajejo taka vina, da se z njimi lahko povsod pokažemo. Kaj nam pomagajo polni sodi kiselice, če jo ne moremo prodati?

Kaj se da celo v neugodnih legah oziroma mrzlejših krajih doseči, to nam kažejo vina iz slabih leg državnih trtnic na Dolenjskem in pa vina iz napredne občine Št. Janž-ske, kjer sadijo kmetje le cepljene trte dobrih vrst. K tem prištevam zlasti veltlinca in silvanca.

Pri belokranjskih vinih se vkljub dobri kvaliteti kaže pomanjkanje smisla za umno kletarstvo. Gotovo je, da po starem načinu pripravljena bela belokranjska vina z večdnevnim ali celo tedenskim kipenjem na tupo niso za drugo, kakor za porabo v domačem kraju in v najbližji okolici, zlasti še v sosednjem kočevskem okraju. Za izvoz preko Novegamesta so porabna le vina svitle barve z milim, ne pretrdim okusom. To smo videli jasno že pri novomeškem občinstvu, ki je najraje segalo po svetlih, belih vinih, milega in ne trpkega (zagatnega) okusa. V tem oziru nadkrižuje novomeška okolica s svojim vinom večino drugih krajev na Dolenjskem. Pa tudi črno in rdeče vino iz okolice Novega mesta je prav ugajalo. Krono je odnesla seveda „proštova“ portugalka iz Trške gore.

Iz krškega glavarstva so se dopadla zlasti bela vina iz Bojnika (gg. Ulm in Karlovšek) in potem iz okolice kostanjeviške in krške, od koder so bila pa bolj zastopana rdeča vina.

Kaj bi se dalo pri bolj skrbnem ravnanju tam pri rdečih vinih doseči, to nam je pokazal priprost kmetič iz cerkljanske okolice. Prinesel je lepo rudeče vince čistega in milega okusa, ki je vsem, ki so ga pokusili, prav ugajalo. Takoj ga je kupila deželna vinarska zadruga za svojo klet v hotelu „Union.“ Ko sem kmeta vprašal, kako da je pridelal tako dobro kapljico, mi je odgovoril: „Bil sem na Vašem predavanju v Cerkljah in delal sem po Vaših nasvetih. Skrbno sem odbiral zelene in gnile jagode, grozdje sem odpecljal in tropa nisem pustil dvigniti se v kadi na vrh.“ To je tudi vsa umetnost pri izdelovanju rdečih vin, pri nas priljubljenih cvičkov.

Kdor ne odpecljuje, tega vino dobi pri kipenju v kadi trd, sirov okus po pečljih in kdor ne pazi in pusti, da se trop v kadi dvigne in stoji in kisa na vrhu, tega vino dobi pust okus po segretem okisljanem tropu ali pa — v gorkem vremenu — celo cik.

Tedaj malo bolj skrbnega kletarstva nam je treba. V tem oziru lahko napredujemo in moramo napredovati.

Prireditve vinske pokušnje je vsem interesantom ugajala in čula se je od mnogih strani želja, da bi se ta prireditve stalno, vsakoletno vpeljala. Gotovo bi se

s časom na njo, zlasti pri večjem zanimanju od strani vinogradnikov, privadili tudi vinski trgovci in gostilničarji, kakor se privadimo na novo trgovino ali nov semenj. Eno stoji, da je taka prireditve za zunanje kupce najbolj priprost način, po katerem se lahko informirajo o tem, kje, kakšna vina in po kaki ceni je dobiti. Pa tudi za kmeta-vinogradnika je taka prireditve poučna. Videli smo, kako pazljivo so mnogi vinogradniki poskušali vina drugih. Gotovo bodo skušali odpraviti nedostatke, ki so jih morda našli pri svojih vinih.

Iz nekega kraja se je čulo, da so se vinogradniki spodtikali na tem, ker se je zahtevalo od njih preveč (3 l) vina za pokušnjo. Komur se je to zdelo preveč, ta bi bil lahko poslal manj. Sicer pa je imela letos ta prireditve tudi še drug, namreč tudi dobrodelen namen. Kmetijska podružnica novomeška je s hvalevredno požrtvovalnostjo pokrila vse stroške prireditve in dohodki, ki so se pri njej dosegli, se porabijo za podporo beguncev in rodbin revnih v poklicancev. V to svrhu se je zahtevala od pokušajočega širšega občinstva mala pristojbina, med tem ko so vinogradniki sami svoja vina pokušali in dajali pokušati brezplačno.

Kar je vina ostalo (približno eno vedro) se bo podarilo ranjencem v tukajšnjih bolnicah za Božič.

Da bo to darilo večje, je poskrbel g. dr. Slanc, ki je podaril cel veder vina iz Tolstega vrha. Lepa mu hvala.

Da je prireditve tudi v gmotnem oziru tako dobro uspela, se imamo zahvaliti zlasti našim vrlim damam, ki so pod vodstvom gospe Rohrmanove skrbele za prigrizek in ki so neumorno stregle številnim gostom. Lepa jim hvala! B. Skalicky.

Vspeh vinske pokušnje v Kandiji.

Ali je imela vinska pokušnja kaj vspeha? Ali se izplača taka prireditve? Na to vprašanje moramo dati odgovor vsem tistim, ki omalovažujejo take prireditve in katerim se zde sploh nepotrebne.

Kmetijska podružnica novomeška je pospeševala vinsko kupčijo dosečaj že par poti z vinskimi semnji in vinskimi razstavami. Letos je priredila vinsko pokušnjo. Vsem tem prireditvam je bil glavni in edini namen, da se dá kupcem kolikor mogoče ugodna prilika za nakup vina, domačim vinogradnikom pa prilika, da pridejo lažje do kupca. Ta namen se je dosegel, v kolikor je bilo to mogoče pri sedanjih izrednih razmerah, in je kmetijska podružnica lahko zadovoljna s svojim vspehom. Eden in drugi se je izrazil, da bi se morale take pokušnje prireditve vsako leto. Najbolj zadovoljni so bili seveda tisti naši vinogradniki, ki so svoje vino prodali.

Na licu mesta se je prodalo do 400 hektolitrov vina. To je bil prvi in neposredni vspeh cele prireditve. Ta prodaja kaže, da se dá vino prav dobro prodajati tudi pri takih prilikah in da je treba le resnih kupcev in poštenih cen, da se vino proda. Če so ga eni kupili, bi ga tudi lahko drugi! To je jasno. Ležeče je torej le na kupcih, da se kupčija razvije. Pri nas nismo dosečaj taki kupčiji še dosti vajeni, ali pride čas, da bo tudi pri nas prišla do večje veljave. Našemu

vabilu se je odzvalo več kupcev, vinotržcev in gostilničarjev, ki so našo prireditve častno podprli in s tem najbolj pokazali, da se strinjajo s takimi prireditvami. Želimo, da pridejo v bodoče še v večjem številu, ker jih nujno potrebujemo.

„Pri sodu se da vino najbolj kupiti.“ S to trditvijo se tudi mi strinjamo. Ali prav pri taki pokušnji se človek najlažje poduči, kakšna vina so se pridelala v enem in drugem kraju in kam se je obračati za vinom. To spoznavanje in primerjanje vinskega pridelka po raznih naših vinskih gorica, to je drug važen vspeh, ki ga je imela vinska pokušnja v Kandiji. Eden in drugi se je izjavil, da pride po vino, kakor hitro mu bo mogoče. Nekaterim so bolj ugajala dolenjska vina (novomeška in krška vina) s svojim tankim in polnim, prijetno kiselkastim okusom, drugim zopet belokranjska vina s svojo bolj trdo in močno naravo. Videlo se je, kako mero-dajna sta pri tej kupčiji krajevni okus in navada.

Tretji vspeh je bil ta, da so se odzvali naši vinogradniki mnogoštevilno našemu vabilu. S tem so najbolj dokazali, da se strinjajo s takimi prireditvami in da so kupčije nujno potrebni. Prišli so od vseh strani, tako, da so bile zastopane vse važne vinske gorice po Dolenjskem in v Belokrajini. Le metliška vina so bila slabo zastopana. Na treh straneh velike gostilniške dvorane so bila vina razpostavljena. Mnogi so prinesli vinske pokušnje kakor na vinski semenj in so jih sami okrog nosili in ponujali. Tudi na ta način se je nekaj vina prodalo. Na pokušnjo je poslalo svoja vina 85 vinogradnikov; s temi pa, ki so vina v cekarjih okrog ponujali, jih je bilo gotovo sto, ki so se udeležili te prireditve. Pokušenj samih je bilo okroglo 150, ponujenega vina pa okoli 3000 hl.

Po programu se je zahtevalo od vsake vrste vina po 3 litre, prinesli so ga pa tudi manj. Marsikdo se je čudil, da so se zahtevale take množine za pokušnjo in da so se pokušnje prodajale interesantom po 10 h kozarec. Vsi ti naj zvedo danes, da se je na ta način dosegel še en vspeh in sicer ta, da se je spravilo nekaj dohodka za naše begunce in za rodbine v vojsko poklicanih. Kdor je pa dajal svoja vina pokušati, jih je dajal brezplačno. To moramo povedati vsem onim, ki so bili morda iznenadeni, da so se dajale pokušnje proti plačilu. Sicer je bilo pa to plačilo tako nizko, da ga je vsak rad položil na oltar domovine. Povedati moramo, da je vse stroške prireditve prevzela kmetijska podružnica sama in da se ima ves dohodek pokušnje porabiti za podporo ljudij, ki so vsled vojske težko prizadeti.

Povedati moramo tudi to, da je bilo vse polno obiskovalcev prvi in drugi dan pokušnje. R.

Gospodarske drobtine.

Sadjarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče, ki se hočejo praktično izvežbati v obrezovanju in oskrbovanju drevja, v cepljenju in gojitvi drevja v drevesnici. Tečaj bo trajal od 15. febr. do 15. maja 1915. Sprejme se 6 vajencev v starosti od 16 let naprej. Sadjarski va-

jenci dobijo brezplačno hirano in stanovanje, v denarju pa po 10 kron na mesec. Prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali pa domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, pošta Kandija na Kranjskem, do 5. jan. 1915.

Viničarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče iz vinorodnih krajev, ki se hočejo praktično izvežbati v vseh potrebnih vinogradniških in trtniških delih. — Tečaj bo trajal od 15. februarja do 31. oktobra 1915. Sprejme se 6 učencev v starosti od 16 let naprej. Viničarski učenci dobijo brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa po 10 K na mesec. Prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija na Kranjskem) do 5. januarja 1915.

Modra galica bo prihodnje leto zelo draga. Družba je ima nekaj v zalogi in sicer v sodčkih po 250 kg in kilogram po 80 h na mestu v Ljubljani. Kdor želi galico po tej ceni še dobiti, naj se nemudno zglaš pri kmetijski podružnici novomeški, ki jo hoče preskrbeti za svoj okoliš. Galica se daje le proti predplačilu. Prevozni stroški se plačajo pa pri oddaji na novomeškem kolodvoru.

Vojska z Rusi.

Položaj v Karpatih ugoden. Budimpešta, 4. decembra. Tukajšnji listi poročajo: Pri Homoni so zadnje dni naše čete ujele 1200 Rusov. Zaplenjene je bilo tudi veliko municije in mnogo vozov. Na potih od Homone do Pahaze leže povsod proč vržene ruske puške. Vreme je zelo mrzlo, debel sneg pokriva tla. Rusko umikanje je združeno s silnimi težavami. Naše čete pobirajo po cestah številne zmrznjene ruske vojake, ki so med umikanjem onemogli. Rusi so sedaj le še 15 km oddaljeni od meje in lahko se že danes reče, da se bo drugi ruski vpad na Ogrsko končal s katastrofo za Ruse. Rusi so bili tudi severno od Taksanyja zopet poraženi. V dolini Udval so naše čete zaplenile ves ruski tren in tudi pri Stropku so zopet zmagale. V saroškem komitatu so se vršili manjši spopadi. V komitatu Ungvar se je končal ruski vpad s težko katastrofo za Ruse. Pri Uszoku in v dolini Kies so bili Rusi ponovno poraženi. Pri Homoni je 4000 Rusov mrtvih.

Ruski strah pred nemškim vpadom. Budimpešta, 4. decembra. „Az Est“ je dobil čez Stockholm iz Peterburga naslednje poročilo: Operacije nemškega brodovja v Vzhodnem morju vzbujajo v Peterburgu velik nemir. Po mestu, ki je z mrzlično naglico utrjujejo, se razširjajo pustolovske govornice. „Novoje Vremja“ je priobčila veliko pozornost vzbujajoč članek, ki se med drugim glasi: Gotovo je, da bo nemško brodovje v kratkem poslalo proti nam veliko transportnih parnikov z vojniki. Predno se bo vojnemu ministru posrečilo ukreniti vse potrebno, bodo pomorjanski grenadirji prodirali proti Peterburgu. Zato vsakogar nujno svarimo, da se ne naseli v obližju prestolnega mesta. Državni zaklad se mora spraviti v Moskvo ali Nižnij Novgorod, ravno tako državni arhiv in vsi zakladi, ker nočemo, da bi postali sovražnikov plen.

Boji v Karpatih. V severovzhodnem delu Sarosa stoji bitke za nas ugodno. Za Uzsoški prelaz se bijejo boji, s katerimi krijejo Rusi svoje umikanje. Porušena železnica se hitro popravlja. Vreme se jasni. Rusi mečejo tudi ročne granate. Naši zasledujejo pri Homoni poražene Ruse. Pri Taksanyju je bil sovražnik zopet občutljivo poražen. Vzeli smo ves tren tistim ruskim četam, ki so ležale v Ondava dolini. Mrtve Ruse še vedno naši pokopavajo. Homona je veliko pokopališče.

Nemci zasledujejo umikajoče se Ruse. 5000 Rusov vjetih. Na severnem Poljskem nemške čete neprenehoma sledijo vzhodno

in jugovzhodno od Lodza hitro se umikajočemu sovražniku. Rusi so izgubili doslej okoli 5000 vjetnikov in 16 topov z municijskimi vozovi.

Rusi naročajo nove topove. „Frankfurter Zeitung“ poroča iz Tokia, da je sklenil ruski general Harmonius pogodbo z japonskimi tovarnami za izdelavo 48 baterij.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Francoski napadi na Flanderskem in pri Altkirchu odbiti. Berolin, 4. decembra. (Kor. urad.) Poročilo Wolfovega urada: veliki glavni stan, 4. decembra 1914 dopoldne. Naše čete so na zahodnem bojišču ponovno odbile napad Francozov na Flanderskem. Odbiti so bili tudi francoski napadi v okolici severozahodno od Altkirchen, kjer so imeli Francozi znatne izgube.

Angleški kralj na bojišču. Kopenhagen. Iz Pariza se poroča: Pri prihodu angleškega kralja Jurija v Boulogne, kjer je stopil na francoska tla, je bil navzoč tudi Waleški princ. Kralj je nato pregledal več lazaretov.

Boji pri Nieuportu. Berolin, 4. dec. „Lokalanzeiger“ poroča iz Genta: Pri Nieuportu in južno od Yperna so težki nemški topovi občutno poškodovali utrdbe zaveznikov; njih utrdbe južno od Dixmuidna so pa vsled povodnji nevdružljive. Nemška artilerija si je priborila, kar pripozna tudi dnevno poročilo generala Joffreja, zelo ugodna opirališča zahodno od Lensa, osobito pri Lix, pri Roulette in v ozemlju Woewre.

Boji v Sundgau. „M. N. N.“ poročajo iz Basela: Boji v Sundgau, ki so se bili v ponedeljek in v torek, nimajo več značaja bojev prednjih čet. V Baselu so ponoči od nedelje na ponedeljek opazovali do polnoči metalce svetlobe v gorah Schwarzwald. Velike nemške sile korakajo od Rene proti Vogeom. Nemške postojanke so zelo dobre. Silovit boj se je bil v Münsterski in v Westerlinger dolini, kjer so potisnili Francoze nazaj. Francozi so nemško ozemlje razven nekaterih vasi ob švicarski meji popolnoma zapustili. V dolinah Ill in Larg divja artilerijski boj, ki še ni odločen.

Nemci zapustili Vernelles. Berolin, 6. decembra. (Uradno.) Danes ponoči smo po načrtu zapustili kraj Vernelles (južnovzhodno od Bethune), ker bi nadaljnje vstrajanje v tem kraju pod neprestanim francoskim artilerijskim ognjem zahtevalo preveč nepotrebnih žrtev. Kar je v kraju še ostalo stavb, smo jih prej v zrak razstrelili. Naše čete so zasedle pozidana stališča vzhodno od tega kraja. Sovražnik nam dosedaj ni mogel slediti. Zahodno in južnozahodno od Altkircha so ponovili Francozi z znatnimi močmi svoje napade, a brez uspeha. Imeli so velike izgube. Na ostalem zahodu ni nobenih dogodkov.

V Argonih. Francosko poslaništvo v Haagu obvešča, da so izpostavljeni Francozi v Argonskem gozdu precej silnim napadom. Nemci so namreč Francoze, ki so vdrl iz gozda Gruri, pregnali tako, da so z dinamitom pognali zemljo in Francoze ž njo v zrak.

Nova nevarnost zaveznikom. Berlinski list „Post“ poroča iz Londona: Nemški armadi se čisto nič ne mudi, da bi napadla Calais. Povodenj na severnem Flanderskem ponehava; voda pada. Zdi se, da se je posrečilo nemškim pionirjem v največji tihoti, da so namreč deloma obnovili prodrte nasipe. Z največjim začudenjem so namreč angleške najsprednejše čete zapazile, da močvirje, ki jih loči od Nemcev, postaja vedno manjše in da ga je že tu in tam mogoče prekoračiti.

Boji pri Elverdengenu Randcapelle in pri Pervyse. Milanska „Stampa“ poroča iz Pariza: Nemci so vzhodno in južno od La Bassé porabili obširne premogokope, da so ojačili svoje postojanke in zavaro-

vali svoje topove. Mesto Lille je od ostalega sveta popolnoma odrezano. Živahen boj se bije pri Elverdengenu, severovzhodno od Yperna. Po odmoru so obstreljevali Nemci Randcapelle in Pervyse. Patulje zaveznikov so zadele na Nemce blizu Westende.

Iz Amsterdama se poroča: V sredo, ko se je zaznaval dan, so skušale znatne nemške čete prekoračiti Ysero na splavih, ki so jih vlekli motorni čolni. Nemci streljajo iz lahkih topov, ki zadevajo že na razdaljo štiri in pol milje.

Francoski vojni kredit. Bordeaux, 7. decembra. (Kor. urad.) Uradni list objavlja dekret, ki pooblašča finančnega ministra, da zviša znesek državnih zakladnic na 1400 milijonov.

Nemška uprava na severnem Francoskem. Berlin, 6. decembra. V vseh osvojenih francoskih okrajih je od 1. dec. naprej vpeljana nemška civilna uprava.

V flanderski bitki padlo 100.000 zaveznikov. „Corriere della Sera“ poroča iz Londona: V obširnem popisu naziva polkovnik Repington bitko na Flanderskem glede na izgube največjo bitko zgodovine. Veliki napad se je mogel odbiti le z izgubo 100.000 mož.

Obstreljevanje mesta Arras. Iz Pariza. Arras je zopet predmet nemške ofenzive. Okolu mesta so zbrane znatne vojne sile. Mesto so zopet obstreljevali. Zelo so trpeli novi mestni deli, ki so popolnoma uničeni. Francoska poročila trde, da zavezniki napredujejo in da so zasedli več vasi. V zadnjih bojih so streljali Nemci iz topov, ki so jih zaplenili Francozom v Maubeuge.

Na južnem bojišču.

Kako je padel Belgrad. Budimpešta. „Pesti Hirap“ poroča iz Zemuna: Naši težki monitorji so pričeli že pred par dnevi obstreljevati belgrajsko trdnjavo, in je njihovo izvrstno in energično streljanje imelo velik uspeh. Sovražni francoski topovi 28 cm kalibra so bili prisiljeni umolkneti; njihovo moštvo je imelo velike izgube. Potem ko so naše straže poročale o delovanju našega težkega topništva, so pričele naše čete na zemunski obali iti preko zopet popravljenega mostu čez Donavo, in so najprej prišle na Ciganski otok, odtod pa so vkorakale v glavno sovražnikovo mesto. Medtem so naši z bajonetnim naskokom pregnali Srbe iz Ciganskega otoka in njihovih skrivališč blizu železniškega nasipa ter so zasedli Topčider, kakor tudi celo zahodno mesto. Obenem je prodiral v mesto oni del naših čet, ki je po zavzetju Obrenovca prodiral ob Savi proti Belgradu in je že dopoldne bil v mestu. Ob 12. uri opoldne je bil Belgrad zaseden. Z godbo na čelu so naše čete vkorakale v Belgrad. Še isti dan so pričele naše čete graditi pontonski most, tako, da bode mogla kavalerija in tren v najkrajšem času prekoračiti reko. Ladje, ki so na razpolago naši vojski, so že odšle iz Novoga Sada in Zemuna, da pomagajo pri transportu. Pripovedujejo, da sta se dva belgrajska polka udala, ali do sedaj se še ni moglo izvedeti za resnico.

Boji pri Arangjelovcu. Dunaj, 4. dec. Z južnega bojišča se uradno poroča:

Včeraj je bil Belgrad slovesno zaseden.

Prodiranje naših čet na severnem delu napreduje brez boja, pri čemur je bilo vjetih 300 Srbov.

Zahodno in jugozahodno od Arangjelovca so se našemu prodiranju postavile nasproti močne sovražne čete, ki so s silnimi napadi, ki so bili vsi odbiti, poskušali kriti umikanje srbske armade.

Velika važnost padca Belgrada. Naša ofenziva v ozemlje severozahodno od Kragujevca je z zavzetjem Belgrada v stratežnem oziru veliko pridobila. Posest višin južno od Belgrada olajšuje operacije naših čet proti Arangjelovcu, kakor tudi

dovoz živil, municije in novih čet. — Zveza v ozadju naših čet na nekaterih točkah že presega 100 km. Pot čez Belgrad je krajša in tudi železniška zveza ugodnejša.

Kako so naše čete v Belgrad vkorakale. „Az Est“ poroča: Belgrad smo zasedli v sredo zjutraj po splošnem napadu od vseh štirih strani. Pred tem napadom se je vršil dva dni zaporedoma artilerijski boj. Srbska artilerija na hribu Avalu je kmalu utihnila. Naše kolone od Obrenovca so pričele prodirati že v ponedeljek. Naše čete tostran Save in Donave so prišle na srbsko stran na splavih, čolnih, po železnem mostu in pontonih. Ko je solnce vzšlo, so bili naši vojaki že na belgrajskih cestah. Ko so na konaku razobesili avstrijsko zastavo, je nastalo med vojaki velikansko navdušenje. Pred kraljevo palačo so črnovojniki peli in se objemali od veselja. Vojaki so peli po cestah cesarsko pesem. Mesto v celoti vsled obstreljevanja ni posebno poškodovano. Le tu in tam ima kaka hiša večje poškodbe.

Srbske grozovitosti. Rodbini Pleho v Osovu so poklali 14 njenih članov. Rodbini Cavčić v Žepi je poklanih 18 njenih članov. Rodbini Juse Jusića v Dobromerovićih je poklanih 16 njenih članov: otrok, žen in deklet. Najmlajši otrok je bil star dva meseca, a najstarejša žena 70 let. Hodžabega Tankovića in dva Čutahija v Rakitnici so prikovali na tla, hišo zažgali. Vsi so živi zgoreli. Onečastili so v Ferzvo dekle iz Vragolov, žene Jusufovića iz Kukavic in Selmanovića iz Glasinca, 3 žene na Borovsku, žene Bećira Bagilovića in Arifa Hodzića iz Godomilja, dekle Jakoba Žige iz Godomlja. Tri dekleta iz Stare gore so peljali v cerkev na Borovico, nato v tabor v Brankoviće in od tam so jih odpeljali s seboj v Šumadijo. Selmanovićevo je skočila, da se reši od sramote, iz gornjega nadstropja. Druga je zopet skočila v Drino ter je utonila. Takih slučajev se je dogodilo brez števila; ali je muslimanov sram, ali jih pa nočejo povedati.

Turška vojska.

Turki prodirajo proti Teheranu. — Berlin, 1. dec. Iz Carigrada se brzojavlja: Prednje straže turške armade korakajo proti Teheranu.

Angleška in Perzija. Dunaj, 3. dec. Angleška je na protest Perzije radi dveh bojnih ladij, ki sta iskali zavetje v reki Karun, odgovorila, da se podoben slučaj kršenja nevtralitete ne bo več ponovil.

Enver paša o turškem prodiranju. Carigrad, 3. dec. Enver paša je izjavil: V Egiptu turška ofenziva izborna napreduje. Ne bo preteklo preveč časa, ko bo Egipt zaseden. Tudi v Kavkazu gre stvar naprej. Seveda zavlačuje prodiranje skrajno neugodno vreme.

Francozi porazili vstaše v Maroku. Lyon. Le Nouveliste poroča iz Tangerja: Dne 7. novembra so napadle francoske čete v bližini mesta Taza maroške rodove, ki so se uprli. Vstaši so bili poraženi; zbežali so v gore, pustivši veliko mrtvih, ranjencev in bogat plen. Francozi imajo 20 mrtvih in 25 ranjencev.

Polotok Sinai v turških rokah. Carigrad, 4. dec. (Kor. urad.) Glavni stan poroča z dne 3. dec.: Nasproti neki turški vesti, da so turške čete polotok Sinai zapustile, opozarjamo na zmagonosni boj med nami in Angleži v bližini sueškega prekopa. Ta boj se je končal s tem, da sta padla na angleški strani dva častnika in mnogo vojakov, veliko Angležev smo pa vjeli. To dokazuje, da je Sinai v naših rokah.

Angleži se pogajajo s Senussi. Rim. V rimskih krogih krožijo vesti, da se Angleži pogajajo z glavjarjem rodu Senussov, Sibi Ahmedom. Ta je baje obljubil, da ne bo šel proti Egiptu. Angleži ga pa nameravajo imenovati za kediva v Egiptu.

Turki zaplenili 300 železniških voz. Atene. Turške oblasti v Smirni so zaplenile 9 lokomotiv, 300 železniških voz in 15.000 vreč moke, ki je bila namenjena za Anglijo.

Domače in tuje novice.

• **G. Jurij Picek**, trgovec v Novem mestu, ki je sedaj na južnem bojišču, je poslal g. cesarskemu svetniku, knjigotržcu Urbanu Horvat sledeče pismo:

„Dragi mi! Naznanjam Ti, da sem še vedno zdrav. Armada naša vsestransko dobro napreduje, naš polk je bil že mnogokrat v hudih bojih, vedno lazijo po velikih gorah v snegu in mrazu. Neverjetno, koliko človek zdrži. Vreme je sedaj še precej toplo, po hribih je sneg in mraz, sicer je pa silno veliko blata in slaba pota. Živeža imamo vedno za sproti, samo pijače ni nikakoršne za dobiti. Tukaj je tak kraj, v katerem denar nima nobene veljave, ker se nič ne dobi.

Vsi si želimo skorajšnega konca, pa je malo upanja.

Te pozdravlja Tvoj prijatelj J. Picek.

Zares je padel na bojnem polju pri Grodeku za prejetimi ranami g. dr. Ivan Majerle, doma iz Jelševnika pri Črnomlju. Njegov oče nas je naprosil, da naj naznamo to žalostno dejstvo v Dol. Novicah, da se prepričajo vsi oni, ki ne verjamejo, da bi bil zares mrtev njegov sin. Ob enem se pa zahvaljuje vsem, ki so njemu in njegovim rodbini izrazili toliko resničnega sočutja in srčnega sožalja zaradi smrti nadejane sina g. dr. Ivana. . . Obvestilo, ki je je dobila mati Marija Majerle od nekega podčastnika o smrti njenega sina se nekako tako-le glasi:

„Na Vaše vprašanje na našega poveljnika N. . . , ki je pa sedaj tudi ranjen, si dovoljujem jaz odgovarjati. Vaš sin g. dr. Ivan je bil ranjen v vojski pri Grodeku; krogla mu je šla skozi ledvice. Na bojnem polju je bil hitro obvezan in so ga odpeljali na nekem vozu na postajo Grodek, odkoder bi se imel prepeljati v bolnišnico. Toda na potu pri transportu je že umrl za dobljenimi ranami. Gospod dr. Ivan Majerle leži na postaji v Grodeku. Sprejmite, častita gospa, naknadno moje prisrčno sožalje. — — —

V „Narodni čitalnici v Novem mestu“ se z ozirom na vojni čas in na vladajoče splošno razpoloženje za hrume zabave običajna veselica na Silvestrov večer letos opusti in je iz tega povoda čitalnični odbor iz društvenih sredstev naklonil „Cesarice Elizabete javni bolnici v Novem mestu“ in „Cesarja Franca Jožefa bolnici usmiljenih bratov v Kandiji“ po 25 K, skupaj 50 K, kot prispevek za božično obdaritev naših ranjenih vojakov.

Zelo redko naključje. V Šmihelu pri Novem mestu so bili v nedeljo 6. dec. t. l. skupaj (vštric) krščeni trije Štefani: Štefan Vesel iz Kandije, Štefan Sušnik iz Gotne vasi, Štefan Rodič iz Boričevega; en oče je Štefan (Vesel), en boter Štefan (Turk) in njihov župnik Štefan (Terškan), tedaj skupaj šest Štefanov, ko je vendar tako malo ljudi tega imena.

Na severnem bojišču je padel, kakor nam poroča prijatelj našega lista, Janez Kučič, ki je služil pri 17. pešpolku, 16. stot. Doma je bil iz Črešnjevca pri Kostanjevici na Dolenjskem.

Padel je na južnem bojišču 26. novembra t. l. poročnik 27. črnovojniškega polka g. Joško Hudč. Bil je zadet od dveh krogel; zadnjo je dobil v prsi, ki je v kratkem povzročila smrt. Padli junak je bil 39 let star in iz Mirnepeči doma, vrl in ljubeznjiv. Bodí mu dalnja srbska zemljica lahka!

Poročilo o smrti Hudčeta. Slovenec poroča: Prejeli smo: Slavno uredništvo! Najprisrčnejše pozdrave z južnega bojišča Vam pošiljamo črnovojniki 27. ljubljanskega polka.

Pretečeni teden so bile tu vroče bitke. Na naši strani je bilo nekaj mrtvih in ranjenih. Kaj pa sovražnik? Ta je imel pa velike izgube. Kljub temu, da se je pri umikanju izvrstno z varnostnimi jarki zavaroval in je bil dostop naših čet do njega zelo težaven, je moral vsled našega izvrstnega prodiranja zapustiti ugodno pozicijo. Vsak naš posameznik dobro ve, da se bojuje za sveto pravico. Zato pa naši ljudje s toliko stanovitnostjo voljno in potrpežljivo prenašajo vse težave, dobro vedoč, da sigurno dospejo do svojega zvišenega cilja. Kakor naši slavni pradedje, bomo tudi mi z božjo pomočjo poneli domov z bojnega polja neomadeževano našo vedno čisto zastavo, ovenčano z zmagovalno palmo. V teh zadnjih bitkah padel je junaške smrti za svojega vladarja in domovino, ljubljen od svojih tovarišev, ljubljen od svojih podložnikov, vrli častnik poročnik v rezervi Josip Hudč, doma iz Mirnepeči na Dolenjskem. Pri prodiranju ga je pri prvem strelu sovražnikova krogla zadela v stegno. Ko ga je njegov sluga prijel, da bi ga dvignil, zadene ga drugi strel naravnost v junaške prsi. Ta strel je povzročil skorajšnjo smrt. Visoko v bosenskem gorovju krije tiha gomila plemenito njegovo srce. Tu mirno počiva med drugimi njegovimi padlimi junaki-tovariši in uživa mir, njegova plemenita mučeniška duša pa uživa večno angelsko veselje. Vsem njegovim bivšim sošolcem novomeške gimnazije ga priporočamo v prijazen spomin, gg. duhovnikom-sošolcem pa še posebno v „memento“. Slava njegovemu spominu!

• **Bolnica v Kandiji.** Za ranjene vojake so povodom 66 letnice cesarjevega vladanja darovali: G. Urban Horvat, več lepih zemljevidov, g. pl. Šuklje smodke, g. Ogrine, oskrb. zaloge Reininghausove pivovarne, 100 steklenic pive, gospa M. Klemen iz Čermošnjic 1 srno. Nadalje so poslali: Gsp. dr. Goriani kompot, malinovec in slivovic, gl. tobačna trafika, tobak, cigarete in smodke, gospa Vodnik-Majzelj nūče, vas Dolenjivrh pri Šempetru 2 vreči krompirja in jabolka, M. Cesar je nabrala v Semiču moko, suhe češplje in jabolka, — novomeški čehi — „bucht“ za češke ranjence. Za „Miklavža“ so pa č. sestre v Šmihelu prinesle ranjencem vsakemu po eno žemljo, fige, orehe in cigarete.

Pošiljanje denarja vojnim vjetnikom. S 1. decembrom se more pošiljati denar po poštni nakaznici avstrijskim vojnim vjetnikom, ki se nahajajo v vjetništvu na Francoskem, Angleškem, v Rusiji in v Srbiji, in sicer v najvišjem znesku do 800 frankov (1 frank je 95 vinarjev.) Te poštna nakaznice so poštnine proste.

Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 7. decembra 1914, št. 34.721, o določitvi najvišjih cen za veliko trgovino z žitom in moko. Izvršujoč ministrsko naredbo z dne 28. novembra 1914, drž. zak. št. 325, se določajo na Kranjskem za veliko trgovino nastopne najvišje cene: A. Za žito: Za 1 meterski stot pšenice s 76 kg hektoliterske teže K 41.50; za 1 meterski stot rži s 70 kg hektoliterske teže K 33.40; za 1 meterski stot ječmena K 30.80; za 1 meterski stot koruze, izvzemši činkvantin in belo koruzo, naravno suhe ali umetno posušene K 25.50. Ako je teža hektolitra pšenice večja ali manjša kot 76 kg, se zviša, oziroma zniža spredaj določena najvišja cena pri vsakem celem kilogramu hektoliterske teže za 20 vin. Pri rži, ako je hektoliter težji ali lažji nego 70 kg, se zviša, oziroma zniža najvišja cena pri vsakem celem kilogramu za 15 vinarjev od meterskega stota. To zvišanje in znižanje pa ne nastopi preko 3 kg večje, oziroma manjše teže. — B. Za moko. Pšenični zdrob in fina pšenična moka za peko K 69.50 od meterskega stota; pšenična moka za kuho K 65.85 od meterskega stota; pšenična moka za kruh K 48.70 od meterskega stota; pšenična enotna moka K 50.65 od meterskega stota; ržena moka K 45.35 od meterskega stota;

ječmenova moka K 48.60 od meterskega stota; koruzna moka K 37 od meterskega stota. Te cene se razumejo za kraj pogodbene dobave brez vreče proti plačilu v gotovini (netto per kasa). Najvišje cene za v zmislu §§ 3. do 5. ministrske naredbe z dne 28. novembra 1914, drž. zak. št. 324, iz spredaj navedenih vrst moke napravljene mešane moke se izračunajo po odstotnem razmerju posameznih vrst moke, ki so se porabile za zmes. — Te najvišje cene veljajo od 10. decembra 1914 naprej. — C. kr. deželni predsednik: baron Schwarz s. r.

„**Svetovna vojska**“. Tretji sešitek te zanimive knjige je ravnokar izšel. Ta sešitek prinaša dokaj novega, ki je posneto po raznih zanesljivih študijah. Bavi se z začetki vojske med Nemčijo in Rusijo in prinaša mnogo zanimivih črtic. Slike so večinoma izvirne. Med njimi je originalna risba, ki predočuje, kako potisne general Hindenburg Ruse v Mazurska jezera, dalje poroka težko ranjenega vojaka itd. Tretji zvezek priča, da bo prinašalo delo več, kakor se je splošno pričakovalo. V enem poznejših sešitkov bo prinesla „Svetovna vojska“ velik stenski zemljevid Evrope v slovenskem jeziku kot prilogo. Kdor si bo obesil ta zemljevid na steno, bo imel najboljši pregled čez vsa bojišča. Za nabavo tega zemljevida se je kljub velikim stroškom založništvo odločilo, ker se čuti potreba takega zemljevida in ker bo zelo lep in natančen zemljevid Evrope. Prodajna cena zemljevida bo znašala približno 3 krone, naročniki „Svetovne vojske“ pa ga bodo dobili brezplačno, štel se bo samo za navaden sešitek „Svetovne vojske“, ker bo priložen 7. ali 8. sešitku, ki bo veljal za dva sešitka. Kljub tej priligi ne bo treba naročnikom nič doplačati. — Naročila na „Svetovno vojsko“ sprejema Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Grozen potres na grškem otoku Leukas. Otok Leukas je potres grozno opustošil. Gorovje Gefkulia se je v daljavi 3 km sesedlo. Valovi Jonskega morja so vdrli v dolino Kalamici in poplaveli 50 hektarov zemlje. Na raznih točkah otoka so nastali griči. Človeških žrtev potresa je bilo 23 mrtvih, 50 ranjenih. Samo v mestu Leukas znaša škoda en milijon.

• **Velike izgube ruskih častnikov.** Dunaj, 2. decembra. Rusi so izgubili do 20. nov. 9703 mrtve častnike in 19.511 ranjenih častnikov, pogrešajo jih pa 3679.

Tri srbske divizije uničene. Dunaj. Jugoslovanska korespondenca javlja, da so bile v zadnjih bojih popolnoma uničene druga, četrta in šesta srbska divizija. Vse topništvo teh divizij so zaplenili Avstrijci.

General Dewet ujet v nekem johannesburškem fortu. Johannesburg, 4. decembra. (Kor. urad.) (Reuterjevo poročilo). General Dewet in še enajst drugih voditeljev je došlo v Johannesburg.

Proti splošni vojaški dolžnosti na Angleškem. London 6. decembra. Delavska stranka je za danes sklicala velike shode proti nameravani vpeljavi splošne brambne dolžnosti.

Velika nesreča v rudniku. — 400 ljudi mrtvih. London. Reuterjev urad poroča iz Tokio. V Hak-Raido se je zgodila velika nesreča v Rudniku. Prišlo je 437 oseb ob življenje.

Vardarski most pri Strumnici razrušen. Železniški most čez Vardar med Strumnico in Demirkapnjem so bolgarski četaši razstrelili. Dve tretjini srednjega stebra sta porušeni, severni stebel je pa popolnoma razdrt. Velik del mostu se je podrl. Promet med Skopljem in Solunom je ustavljen. Poprava mostu bo trajala dolgo časa. O priliki razstrelitve se je med četaši in srbskimi vojaki vršil krvav boj. Danes se je skozi Solun peljalo v Bitolj šest vagonov ranjencev.

Evidenca črnovojnikov v Nemčiji. Izšla je uradna naredba, da se morajo črnovojniki, ki so prestopili iz I. poziva v drugi poziv, vsi zglasiti. Za enkrat se

bodo vpisali samo v razvidnice. Zglasiti se morajo od 16. do 20. decembra.

Podmorski kabel med Rusijo in Francijo pretrgan. Iz Stockholma poročajo listu „Morgenblad“, da je bil brzozavni kabel med Frederico in Libavo nenadoma pretrgan. Po tem kablu so izmenjavali največje število brzozavk med Rusijo, Anglijo in Francijo. Na prošnjo peterburškega brzozavnega ravnateljstva je prevzel švedski urad brzozavni promet, v kolikor ga bo mogoče vršiti.

Rumunija prijazna dvoezvi. Nemški listi poročajo iz Sofije: Bukareški listi poročajo, da je dobila Rumunija od Kruppa v Nemčiji 22 vagonov municije za artilerijo. Avstrija je prevoz dovolila. Rumunija ima tudi dovoljenje, da dobiva bencin iz Avstrije in Nemčije.

Sporazum med Rumunijo in Bolgarsko. Budimpešta, 2. decembra. „Pesti Hirlap“ piše: „Messageru“ poročajo iz Niša, da se je med Rumunijo in Bolgarijo dosegel sporazum tako, da bo Rumunija vrnila del Dobrudže. Trosporazumne velesile so vse storile, da bi spravile Bolgarijo tudi v Grčijo, a tu so velike ovire. Bolgarski politični krogi izjavljajo, da so te vesti tendenciozne in v kolikor se tičejo Grčije in Srbije fantastične in brez podlage.

Položaj Przemysla ugoden. Neki vojaški zdravnik je pisal iz Przemysla, kakor poročajo cenzurirani graški listi, da je ruska oblegovalna armada manjša kakor ob prvem obleganju in da je skoraj popolnoma mirno, izvzemši takrat, kadar naši izpadajo.

Upor med belgijskimi vojaki na Nizozemskem. Amsterdam, 4. dec. (Kor. urad.) „Handelsblad“ poroča iz Zeista: V tukajšnjem taboru so se danes Belgijci uprli, nakar so nizozemske straže morale rabiti orožje. Pri tem je bilo pet Belgijcev ubitih, šest pa ranjenih. Že včeraj zvečer je bilo med interniranimi opaziti gotov odpor. Električna napeljava je bila razrezana. Takoj so poklicali policijo. Danes zjutraj so došle iz Utrechta nove čete. Upora Belgijcev se še ni posrečilo popolnoma zatreti. Po nekem uradnem poročilu iz Haaga je bilo pri tem mrtvih 6 belgijskih vojakov, devet pa ranjenih.

Angleži o svojih izgubah. London. „Times“ piše: Angleška armada je izgubila 84.000 mož, približno toliko, kolikor je znašala prvotna ekspedicija na Francosko. Izgube v bitkah pri Ypern in Armentieres znašajo nekako 50.000 mož, med temi 5500 Indijcev.

Najnovejša poročila.

Na južnem bojišču. Boji pri Gorenjem Milanovem in Arangjelovcu trajajo dalje; južno od Belgrada naša ofenziva napreduje.

Na Francoskem. Nemci polagoma napredujejo. Belgijsko morskó obal so pred angleškimi ladjami popolnoma zavarovali. Vsi francoski napadi so bili odbiti.

Balkan. Snubljenje balkanskih držav od strani Rusov ni imelo doslej nikakega uspeha. Avstrijci hočejo dobiti v roke železnico Belgrad-Sofija-Carigrad, torej prost promet s Turčijo.

Veliki izgredi so izbruhnili radi splošne brezposelnosti in draginje v južni Italiji.

Na severu. Nemci zasedli mesto Lodz in pretrgali rusko bojno črto. Pred Krakovom so se bili nazadnje za nas ugodni boji. Ruski upad na Ogrsko popolnoma ponesrečen. Zadnje dni so vjeli naši in Nemci nad 10.000 Rusov. Ruski general Rennenkampf, ki je baje zakrivil ruski poraz pri Lodzu je aretiran.

Za božično premirje se trudi pri vojskujočih se državah sv. oče.

Ruske nasilnosti v Bukovini. Bukarešt, 9. decembra. (Kor. urad.) „Adverul“ objavlja poročila bukovinskih beguncev, da so ruske čete v Bukovini zažgale in oplenile 9 krajev, prebivalce pa mučile do smrti.

Naročajte „Dolenjske novice!“

Italija pošlje 50.000 vojakov v Tripolis.

Milan, 4. dec. „Avanti“ poroča, da pripravljata vlada novo ekspedicijo v Tripolis, kamor bo odšlo 50.000 mož.

Zvijajca ujetega vojaka-Slovenca.

Neki Celovčan poroča z bojnega polja to-le veselo dogodbico: V zadnji veliki bitki je dobila naša pehota povelje, da se pomakne nazaj na postojanko. Ob tej priliki so ujeli Rusi nekega častniškega slugo. Ko ga je ruski vojak spremljal na določeno mesto, sta se možakarja začela pogovarjati (častniški sluga je bil Slovenec, ki se za silo lahko pogovori z Rusi). Rus je vprašal, kako se godi avstrijskim vojakom. — Slovenec, zvita buča, mu odgovori: „O, prav dobro! Imamo gorak zajutrek, dobro kosilo z vinom in cigaretami, zvečer pečenko, kavo in kuhano vino“. Nato je Rus odgovoril, da že 6 dni ni nič pravega jedel. Ko sta med pogovorom dospela do neke hiše blizu avstrijske strelske črte, je Rus potegnil svojega ujetnika za hišo, da ju niso videli Rusi, ondi je zagnal svojo puško proč in jo ubral, kar so ga nesle noge, proti avstrijski bojni črti, naš častniški sluga pa za njim. Naši so ju seveda sprejeli z glasnim smehom. Rus je bil pa preskrbljen.

S srbskega bojišča.

S srbskega bojišča piše vojni kurat naš p. Janez Žurga (v Ratari 1. dec.) — Ko smo prišli skozi Šabac v vas Ratari, smo dobili povelje, naj se pripravimo, da bomo čez noč dobili ranjencev; res jih je bilo takoj drugi dan nekaj sto. Pripeljali so jih na divizijskih sanitetnih in trenskih vozovih. Tren vozi vojakom hrano in streljivo, nazaj pa ranjence. Ker so pota silno slaba, običaj včasih vsa kolona v blatu, po sto ali še več težkih voz. Dohiti jih noč in ne pusti dalje. Pri tem konji seveda veliko trpe. Od prevelikega napora so nekateri popolnoma osušeni in grbe so dobili, tako, da so precej podobni kamelam. Kaj tacega se doma ne vidi. Služijo pač vojski.

Za bolnico smo zopet priredili celo vas, do dvajset hiš. Tu skupina hiš, deset minut dalje zopet ena, dalje zopet ena, to so nekake zadrage, vse skupaj tvorijo srbsko vas. Naša bolnica je razsežna do tri četrt ure hoda. Bolniki leže deloma na slamnicah, deloma prosto na slami. Po peči nihče ne vpraša. Čez dan kolikor mogoče veliko bolnikov spravimo naprej, da naredimo do noči prostor za druge.

Ker so naši sovražniki z desne krepko prijeli, smo dobili zopet povelje, naj se pripravimo za odhod proti Belgradu.

Kamor pridemo, povsod dobimo dovolj mesa, zlasti prašičev in perutnine, ki je bolnici zlasti dobrodošla. Zemlja je zelo rodovitna, lahko se v tem oziru primerja z Mačvo.

Slovencev tukaj ni med moštvom, kar pa jih je med častništvom, uživajo pri svojih tovariših ugled, ker so zlasti marljivi, vestni in hrabri, kakor je staro znano o junaški in za vero, dom cesarja požrtvovalni slovenski krvi. Dopadejo mi Hrvati, odkriti, dobrodušni, hrabri. Istotako tudi Slovaki. Sicer pa imamo ranjence vseh avstrijskih narodnosti, le na Poljaka nisem našel.

Tu smo v sredi srbske puščave, bi rekel, kajti nikjer ni nič ljudi, vse je pobegnilo. Le tu in tam ždi starček v kaki podrtni; siromaki kmalu ne bodo imeli kaj jesti, če se domačini ne vrnejo. Vojakom je zaukazano, da morajo prebivalstvu vse, kar vzamejo v gotovini plačati. Sicer pa se našim ne godi pre-

slabo. Mesa je dovolj, vmes pa si zalagajo z medom, orehi, suhim sadjem in drugo drobnarijo. V majhnih sodcih se dobi precej pristne srbske slivovke. Tudi vina polna klet se kje iztakne. Takih najdb se zlasti naša bolnica močno razveseli.

Razun par slučajev griže in par tifuzov nalezljivih boleznih ni. Zdaj, ko nastopa mraz, ponehuje tudi to.

Vsi upamo, da bomo do Božiča v Srbiji končali svoje delo.

Zdravi vsi!

Belgrad.

Svoje ime je dobil Belgrad po apneni visoki planoti, ki se s svojimi belimi stenami strmo dviga iznad Save. Na tej planoti in ob njenem vznožju ob Savi še danes stoji stare trdnjavske zgradbe, v kolikor jih seveda niso porušili avstrijski topovi. Južno in vzhodno od zgornje trdnjave se razteza današnje mesto, ki je bilo pod srbsko upravo razdeljeno v 8 mestnih okrajev, in sicer: zgornje mesto, nekdanje turško mesto, kjer prebivajo sedaj večinoma judi; južno od trdnjave leži park Kalimegdan in za njim srbski mestni okraj s kolodvori, potem trgovski mestni del s trgi in katedralo in končno stari mestni del Terazija s starim in novim konakom in ministrstvi. Proti vzhodu se razprostira okraj s pokopališči. Na skrajnem jugu, kakih 5 km od trdnjave, leži Topčider s kraljevo vilo in parkom.

Belgrad je bil doslej srbska prestolnica, sedež najvišjih srbskih oblasti in vrhovnega glavarja srbske narodne cerkve — metropolita; tu je bilo poveljstvo tretje srbske armade divizije, najvišjih sodišč, poslaništev, konzulatov in bank. V Belgradu je bila srbska visoka šola z modroslovnim, juridičnim in tehničnim oddelkom, potem narodni muzej, več gimnazij, realk, trgovska in vojna akademija, narodno gledališče, dve veliki bolnici itd.

Veroizpoved nevernika.

Pretresljivo vero je izpovedal vsega-mogočnemu Bogu francoski svobodomislec Lavredan, ki je večkrat prejšnje čase zasmehaval vero v Boga in jo obličal z lugom svojega frivolnega zasmehovanja. Piše:

Zasmehoval sem vero in sem mislil v sebi, da sem modrijan. Svojega smeha se nisem več veselil; videl sem, da krvavi Francija in da plaka. Stal sem na cesti in sem videl vojščake: Veseli so šli v smrt. Vprašal sem jih: „Zakaj ste tako mirni?“ In pričeli so moliti: „Verujem v Boga!“ Štel sem žrtve svojega naroda in videl sem, da so jih sprejeli z molitvijo. Jasno mi je postalo, da je le še bolj tolažljivo poznati večno domovino, ki sveti v ljubezni, kadar preveva svetno domovino sovraštvo. To spoznanje je veda, veda otrok, otrok pa nisem več. To pomenja moje uboštvo in zato zmrzujem. Obupati mora narod, ki čuti bolelost Francije, obupati, če ne veruje, da se bolelost na zemlji izpremeni v nebeški blagor. Kdo, če nima vere, more upati, ko se vse podira? Ni li vsakdanje delo moka, ni li vse dobro nesmisel, če ne verujemo?

Stojim ob francoskih krvavih rekah, vidim sveto vodo solza. Obupavam. Stara ženica iz Bretagne, ki so ji izkpravili na bojišču sinovi, ki je vsled solza oslepela, moli svojo „Češčeno Marijo“ pred Mater Božjo 7 žalosti, katere srce je prebodeno z meči in se smehlja, udano se smehlja. Kako se te žene sramujem! Kako strašne in pekoče so rane ljudstva, v katerem ne teče niti kapljica tistega čudotvornega, oh, ne smem ga imenovati, bil je tako dober in jaz tako hudoben. Kaj postane, iz Francije, če bi njeni otroci ne verovali, če bi njene žene ne molile! Artiljerija tistih, ki zaupajo v Boga, bo v tej vojski zmagala. Preteklost Francije je velika. Bila je to Francija, ki je verovala. Se-

danjost Francije je turobna. Tista Francija to čuti, ki več ne veruje. Postane li bodočnost boljša? Le z božjo roko, le z pomočjo Boga.

O, ljudstvo mrtvih pokriva poljano. Kako težko je, da na tem narodnem pokopališču ostane še človek brezverec! Varal sem sebe in Vas, ki ste čitali moje knjige in ste prepevali moje pesmi. Bila je zmota, blodnja, divje sanje! Vidim smrt in kličem življenju. Oborožene roke ustvarjajo smrt! Sklenjene roke ustvarjajo življenje! Francija, Francija, povrni se zopet k veri svojih najlepših dni. Kogar zapusti Bog, je izgubljen. Ne vem, če jutri še živim. Svojim prijateljem pa moram povedati: Lavredan se ne upa umreti kot bogotajec. Ne strašim se pekla, a misel me tlači, da živi Bog in ti si oddaljen od njega. Visoko se veseli moja duša, ker sem smel doživeti uro, v kateri sem mogel klečoč reči: Verujem, verujem v Boga, verujem, verujem! Beseda je jutranja pesem človeštva. Kdor je ne pozna, živi v strašni temi.

Najradikalnejši francoski listi ponatisujejo to izpoved francoskega Nietzscheja brez vsake opazke. Zdi se, da je po svoje vojska tudi apostol.

Petrolej ni dražji

če mu primešaj „SVEALIN“, ki se dobiva za malo novcev v knjigarni Urb. Horvat-a v Novem mestu. „Svealin“ daje čudovito krasno belo luč in je poraba petroleja za 30 odstotkov manjša.

Dopisi.

Iz Šent Jerneja. V proslavo cesarjevega 66 letnega vladanja so vihrale tudi pri nas po hišah zastave; zvečer 1. grudnia so bile hiše razsvetljene, požarna bramba je z bakljami korakala po Šent Jerneju, žalibog brez godbe, ker je večina godbenikov na vojski.

Drugi dan je bila sv. maša ob 8. uri; udeležili so se je vsi šolarji in šolarice z učitelstvom na čelu, požarna bramba in prav veliko ljudstva. Po sv. maši je po celi cerkvi ob spremstvu orgel završala cesarska pesem.

V četrtek predpoldnem so pa začeli nepričakovano slovesno zvonovi pritrkavati v stolpu. Izobeševali so k že poprej obešenim cesarskim zastavam še narodno. Bliskoma se je zazvedelo, da je Belgrad v naših avstrijskih rokah. Vse je bilo veselo, in „slava“ in „živijo-klicev“ ni bilo konca. Zvečer so ljudje vzradoščeni po oknih razobesili balončke ter hiše lepo razsvetlili. Možnarji so zvečer pokali na čast zgodovinskemu dogodku, in v stolpu so v mraku zopet zvonovi pritrkavali. Posebno lepo razsvetljena je bila šola in hiša g.nadučitelja Janeza Saje. Šentjernejske deklice so lepo zapele cesarsko pesem, „Stoji, stoji tam Belgrad“, „Oj ta soldaški boben“ itd. Po cesti so ljudje od veselja pevali cesarsko in druge primerne pesmi.

Bog daj, da bi kmalu tudi druge sovražnike premagali in mogli kmalu obhajati konečno zmago.

Belokranjski vestnik.

Vinica. Vojnega posojila se je v naši občini podpisalo 64.500 kron, za naše razmere lepa svota, pa upamo, da se bo še kaj podpisalo.

Časopisi poročajo, da je dobil tukajšnji rojak Gregor Malešič, posestnik iz Podklanca, za hrabrost srebrno svetinjo prvega razreda. Natančnejša poročila o njegovem izvanrednem činu nam manjkajo. Do sedaj so imeli naši vojaki srečo, ranjenih je bilo že dosti, a hvala Bogu, mrtev do sedaj še ni nobeden.

Padeč Belegrada smo tudi pri nas praznovali. Vsa Vinica je bila v cesarskih in slovenskih zastavah, zvečer pa je bilo veliko poslopij razsvitljenih. Zastave še danes v nedeljo 6. dec. plapolajo.

Loterijske številke.

Gradec, 9. decembra 55 63 15 37 48

Dražbeni oklic.

E 361/14
1

Vsled sklepa z dne 26. novembra 1914, opravilna številka E 361/14/1, se prodajo dne 28. decembra 1914 dopoldne ob 11. uri v Novem mestu okrožno sodišče soba št. 21 na javni dražbi:

Zemljišče vlož št. 439 in 440 kat. obč. Družinska vas, obstoječe iz hiše, 2 šup in 1 travnika.

Cenilna vrednost je 680 K 90 vin., in najmanjši ponudek 387 K 27 v.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV.,
dne 26. novembra 1914. 111

Dražbeni oklic.

E 578/14
8

Vsled sklepa z dne 26. novembra 1914, opravilna številka E 478/14/8, se prodajo dne 28. decembra 1914 dopoldne ob 11. uri pri okrožnem sodišču soba št. 31 na javni dražbi:

Zemljišče vlož št. 424 kat. obč. Mirnapeč, obstoječe iz enega pašnika in enega gozda.

Cenilna vrednost je 680 K, najmanjši ponudek pa 463 K 34.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV.,
dne 26. novembra 1914. 109

Versteigerungs-Edikt.

E 486/14
14

Zufolge Beschlusses vom 29. November 1914, Geschäftszahl E 486/14/14 gelangen am 4. Jänner 1915 vormittags halb 10 Uhr beim k. k. Kreisgerichte in Rudolfswert Zimmer Nr. 31 zur öffentl. Versteigerung:

Die Liegenschaft E. Z. 30 der Kat. Gemd. Tschermoschnitz, bestehend aus dem Gebäude, Äckern, Wiesen und Wäldern.

Schätzwert 2706 K, geringstes Gebot 1884 K. Unter dem geringsten Gebote findet ein Verkauf nicht statt.

K. k. Bezirksgericht Rudolfswert, Abteilung IV.
am 29. November 1914. 110

Lepa prodajalna

na ugodnem prostoru se odda v najem v Novem mestu s 1. aprilom 1915. — Prostor je tudi zelo pripraven za pisarno. Natančneje se izve Ljubljanska cesta št. 34 v I. nadstropju. 107-3-2

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

≡ v lastnem domu v Kandiji ≡

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ %

1-0-36

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.